

דף יב.

עין משפט ג.

הו"מ סימן רמג סעיף כד

כד. כג. הנותן חפץ או ארנק במתנה לחבירו, וזרקו לו באויר בפתחו ויצא בפתח אחר^ד, וחזר בו הנותן בעודו באויר הבית^ה, הוי ספק אם כבר זכה בעה"ב, וע"כ מספק לא זכה^ו ומעמידים אותו בחזקת הנותן שהוא מרא קמא, אבל אם הפקירו בעת זריקתו וזכה בו לאחר שיצא מהפתח השני, מוציאין אותו מידו ונותנים אותו לבעל הבית.

עין משפט ד.

הו"מ סימן ער סעיף ב

ב. מציאת בנו ובתו הסמוכים על שולחנו אע"פ שהם גדולים^ז, וכן מציאת בתו הנערה^ח אע"פ שאינה סמוכה על שולחן אביה, ומציאת עבדו ושפחתו הכנענים, ומציאת אשתו הרי אלו שלו.

הגה: ה"ה אם הרויחו במלאכה או בסחורה^ט.

ד. בעיא דלא איפשטא בב"מ י"ב ע"א, אם אויר שאין סופו לנוח כמונח דמי כיון שזרקו בכח וידוע שבשעת הזריקה אין סופו לנוח בחצר בעל הבית, משום כך במתנה מעמידים החפץ בחזקת מרא קמא ובא לתוך אויר ביתו קודם שזכה בו אחר, נותנים אותו לבעל הבית שזכה בו מספק לפני האחר. סמ"ע ס"ק מ'.

ה. וה"ה אם חזר בו אחר שיצא מאויר הבית. סמ"ע ס"ק מ"א, וש"ך ס"ק י"ג.

ו. ואפי' תפס בעל הבית מוצאין מידו. סמ"ע ס"ק מ"ב, וש"ך ס"ק י"ד.

ז. ממשנה בב"מ י"ב ע"א. וכדאמר ר' חייא בר אבא אמר ר"י שם בי"ב ע"ב.

ואע"פ שהם גדולים הטעם שכך נראה ישר לחז"ל לשלם טוב לעושה טוב, שזן אותו אע"פ שאינו חייב לפרנסו רק עד גיל שש שנים, אבל האחים המפרנסים אחיותיהם אחר מיתת אביהם שמחוייבין לפרנסם ע"כ מציאתן של האחיות לעצמן, כמ"ש המחבר באבן העזר סי' קי"ב סעיף ב'. סמ"ע ס"ק ב'.

ח. אע"פ שאינה ברשות אביה למוכרה, אפ"ה תיקנו חז"ל שמציאתה לאביה משום איבה שביד אביה למוסרה בעל כורחה למוכה שחין, משא"כ בתו בוגרת שיצא מרשות אביה לגמרי, וע"כ בעינן דוקא שתהיה סמוכה על שולחן אביה. וכ"ש בתו הקטנה אף שאינה סמוכה שיש בה שני הדברים שיכול למוכרה לשפחה וגם יכול למוסרה בע"כ למנוול ומוכה שחין. סמ"ע ס"ק ג'.

ט. כך משמע מתוס' בב"מ צ"ב ע"ב ד"ה לא. ש"ך ס"ק ד'.

ודוקא אם אין לבנו במה להתפרנס ואם לא יתן לאביו המציאה או הרויחו יגרשנו מעל שולחנו, אבל אם יש לו מלאכה במספקת או שהוא בקי במשא ומתן המציאה והרויחו

ב ג. מציאת בנו שאינו סמוך על שולחנו אע"פ שהוא קטן, ומציאת עבדו ושפחתו העברים^י, ומציאת אשתו שהיא מגורשת ואינה מגורשת אינם שלו.

הגה: נתנו מתנה לקטן הסמוך על שולחן אביו הרי היא של אביו^כ, אבל לא בכנו הגדול^ל.

יתום הסמוך על שולחן אחרים מציאתו לעצמו^מ.

עין משפט ה. אה"ע סימן סט סעיף ג.

ג. הארבעה דברים^י שהבעל זוכה בהם הם: מעשה ידיה, מציאתה, ירושתה ופירותיה.

אה"ע סימן פד סעיף א

א. מציאתה^ס לבעלה, ואם האשה^ע ספק מגורשת כגון בזרק ספק קרוב לו ספק קרוב לה, הרי זה לעצמה.

לעצמו. וסיים בצ"ע. וכתב עוד דאם הבן נשוי אפי' סמוך על שולחן אביו הרי זה לעצמו, שהרי יש לו זכות במעשה ידי אשתו ונמצא אין פרנסתו תלויה באביו. ועוד כתב על דברי הרמ"א כאן שהביא מהמרדכי דאין האב יכול להוריש מלאכת בן לשאר יורשיו דוקא במה שהרויח הבן על ידי טרחא ויגיעה כגון ע"י סחורה או מלאכה ובזה אפי' הגיע לידי אביו. אבל במציאה שהבן לא טרח בה ולא יגע אם הגיע לידי אביו מוריש זה לבניו, ובלא הגיע לידי אביו לפני מיתתו ועדיין ביד הבן זה אינו מוריש לבניו, ע"ש מה שהאריך.

י. שם במשנה, וכתב ה"ה בפ"ז מגזילה הלכה י"ג כאוקימתא דרב פפא דסתם פועל לאו ללקט מציאות שכרו, ועבד עברי אין סתמו ללקט מציאות.

כ. כ"כ הנ"י בפ"ק דמציעא דף י"ב. ובריטב"א בשם חידושי הרמב"ן. ש"ך ס"ק ה'.

ל. שי"ל דהנותן הקפיד שיהיה דוקא של הבן, משא"כ בקטן מסתמא אינו משתמר בידו ונותנו לקטן אדעתא דאביו. סמ"ע ס"ק ח'.

מ. כמו עבדו ושפחתו העברים, כ"כ התוס' בב"מ שם. והטעם שאם לא יזון אותו זה, אחרים יזונו אותו משום מצוה רבה ומשום כך לא תיקנו מציאתו למפרנסו. סמ"ע ס"ק ט'.

נ. כתובות מ"ו ע"ב וס"ה ע"ב.

ס. במשנה כתובות ס"ה ע"ב. דבהעדפה ע"י הדחק קימ"ל כת"ק בדף ס"ד שזה לבעלה, ולדעת ר"ח ורב האי גאון דלפעמים העדפה ע"י הדחק לעצמה, א"כ לפעמים מציאתה לעצמה, כ"כ הח"מ. והטעם בגמ' דידן משום איבה, ובירושלמי אמרו טעמים אחרים והרמ"ה בטור כתב דיכולה לעכב המציאה לעצמה באומרה איני ניזונית ואיני נותנת מע"י. ח"מ.

ע. מגמ' בב"מ י"ב ע"א וע"ב.

עין משפט ו. חו"מ סימן ער סעיף ב
עין לעיל עין משפט ד.

אה"ע סימן פד סעיף א
עין לעיל עין משפט ה

עין משפט ז. חו"מ סימן ער סעיף א

א. מציאת חרש שוטה וקטן אין בה משום גזל^פ אלא משום דרכי שלום
וע"כ אם עבר וגזלה מידם אינה יוצאת בדיונים^ז.

הגה: ודוקא מציאה שאין דעת אחרת מקנה לו^ק. שכירות של קטן^ר וכיוצא
מוציאין בדיונים.

דף יב:

עין משפט א. חו"מ סימן ער סעיף ב
עין לעיל דף יב. עין משפט ד

עין משפט ב.ג. חו"מ סימן ער סעיף ג

ד. מציאת הפועל לעצמו^ש אפי' שאמר לו בסתמא עשה עמי במלאכה^ת
היום, וא"צ לומר אם אמר לו עדור עמי היום.

אבל שכרו ללקט מציאות הרי מציאתו לבעל הבית, אפי' מצא כיס מלא

- פ. ממשנה פ"ה דגיטין נ"ט ע"ב.
אם גזל מקטן דבר שנקנה לו מדרבנן כגון מתנת שכיב מרע אינו יוצא בדיונים. כ"כ
המבי"ט בח"ב סי' קכ"ב וכתב הש"ך בס"ק א' דדבריו צ"ע.
צ. מימרא דרב חסדא שם ס"א וכת"ק.
ק. ב"י בשם הרשב"א בח"ג סי' צ"ט.
ר. שם מהרשב"א דכל דבר שהיה שלו או שהרויח, הרי הוא שלו גמור ומוציאין בדיונים.
סמ"ע ס"ק א'.
ש. ברייתא שם י"ב ע"ב וכרב פפא דכי אמרו מציאתו לרבו דוקא כששכרו ללקט מציאות,
וכך פסק ר"ח.
ת. אע"פ ששכרו סתם ולא פירט לו איזה מלאכה מיוחדת הוה אמינא לכל דבר שכרו
קמ"ל. סמ"ע ס"ק י'.

דינרים.

הגה: י"א דה"ה שכרו סתם ואח"כ מראה לו ללקט מציאות הרי אלו של בעל הבית.

עין משפט ה. חו"מ סימן ער סעיף ב
עין לעיל דף יב. עין משפט ד
אה"ע סימן פד סעיף א
עין לעיל דף יב. עין משפט ה

עין משפט ו. אה"ע סימן צג סעיף ב

ב. אשה שהיא ספק מגורשת ומת בעלה^א אינה ניזונית מנכסיו, דאין מוציאין מיד היורש מספק, אבל בחיי בעלה ניזונית עד^ב שתתגרש גירושין גמורים.

עין משפט ז. חו"מ סימן סה סעיף ו

ה. המוצא^ג שטר חוב אע"פ שיש בו נאמנות, אפי' הוא^ד תוך זמנו, ואפי' ה^ה אין בו אחריות, והלוה מודה לא יחזיר, דחיישינן לפרעון

א. כתובות ל"ז ע"ב וכרש"י שם.

ב. וכשנתגרשה לגמרי אפי' שלא גבתה כתובתה עדיין אין לה מזונות ולא כהחולקים בב"י שסוברים שיש לה מזונות כל זמן שלא גבתה כתובתה עד הפרוטה האחרונה, כ"כ הח"מ. וכן דעתו של השו"ע כדמשמע מהדיוק הנ"ל דאחרי גירושין גמורים אין לה מזונות הגם שלא גבתה כתובתה.

ג. ממשנה מציעא י"ב ע"ב וכחכמים אפי' שיש בו נאמנות, שלא האמינו אלא כשיוצא מתחת ידו.

ד. אע"פ שחזקה אין אדם פורע תוך זמנו כמבואר בסי' ע"ח, מ"מ כיון שיש ריעותא של נפילה, אנו אומרים שמא פרע ומש"ה לא נזהר בשמירתו. סמ"ע ס"ק י"ז. ואם אמר הלוה לא לוייתי והמלוה נותן סימן הוחזק כפרן הלוה, וגובה בו. נתיבות ס"ק י"ד ועיין במה שכתב עוד.

ה. דאחריות טעות סופר, אלא א"כ מפורש בלי אחריות וכמו שהמחבר מסיים. וכמבואר במציעא י"ג ע"ב.

ולקנוניא, ואפי' אמר ר' הלוח או המלוה ז' נקב יש בו בצד אות פלונית, לא יחזיר לא ללוח ולא למלוה, ח' ואם מפורש בשטר שאין בו אחריות, אם החייב מודה יחזיר.

עין משפט ט. חו"מ סימן לט פעיף יג.

יד. כותבין שטר ללוח ט' אע"פ שאין מלוה עמו, אבל אם המלוה י' מוחה שלא לכתוב, אין כותבין בעל כורחו. ואין כותבין שטר למלוה אלא א"כ לוח עמו, ואפי' ב' אמר המלוה לעדים כתבו וחתמוהו ויהיה בידכם ואם יבא הלוח תקבלו ממנו בקנין על חיובו ותתנוהו לי ואם לאו תקרעוהו, אין שומעין לו.

טו. הדין שכותבין שטר ללוח אע"פ שאין מלוה עמו, דוקא בשטר שיש בו קנין, ל' שמשעה שקנו מידו נשתעבדו נכסיו לו, או כתב בפירוש בשטר שהנכסים יהיו משועבדים לו מעכשיו, אבל בשטר שאין בו קנין אפי' מסר המעות ללוח בפני עדים, אין כותבין אפי' ללוח, עד שיהיה מלוה עמו. דשמא יכתבו בניסן ולא ימסור אותו לידי המלוה עד תשרי, והמלוה יגבה בו מ' ממשעבדי שלא כדין מניסן.

- ו. היינו שאחד אומר הסימן והשני אינו מודה לו, ש"ך ס"ק כ'.
- ז. שהרי נשתהה ביד המלוה ויודע בו הסימן, ואפשר שנפל מיד הלוח והוא פרוע, או שנפל מיד המלוה, והלוח יודע הסימן. סמ"ע ס"ק י"ח.
- ח. פירוש שאינו משעבד את נכסיו, שלא יטרוף ממה שימכור או יתן לאחרים, כ"כ ה"ה ריש פ' י"ח מהלכות גזילה. ואז אין כאן למה לחוש.
- ט. ממשנה בתרא דף קס"ז ע"ב, ובלבד שיכירו הלוח והמלוה.
- י. דלא נוח לו להשביע עצמו בפרט בדבר שאינו שלו. והוא מתשובת הרשב"א סי' אלף נ"ד ברמ"א.
- כ. דחיישינן שמא מערים המלוה, שאולי יפול מידם קודם, או יגנוב אותו מידם. סמ"ע ס"ק ל"ח.
- ל. והעדים של הקנין מוצאים קול, מרי"ף ורמב"ם.
- מ. משום דלא נפיק קלא, עד שימסור השטר ביד המלוה.